

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Epărhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINICA

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " " pe $\frac{1}{2}$ de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 frc.
" " " " " pe $\frac{1}{2}$ an 7 "

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficioase, concurse, edicte
etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la
150 de cuvinte 6 cor. până la 200 de cuvinte
8 cor., de aci în sus 10 coroane.

Manuscriptele să adresează la redacțiunea
„FOAIA DIECEZANĂ”
iar banii de prenumerațiune și inserțiuni la
Administrațiunea Tipografiei și Librării die-
cezane în Caransebeș. — Telefon Nr. 30.

Nr. 4625 Șc. ex 1909.

Concurse

Pentru ocuparea unui post de *profesor* pentru obiectele Istoria universală, Istoria patriei, Constituția și Geografia patriei și Constituția bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană”.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar fix anual 1600 cor.
2. Dela definitivare în relut de cvartir 400 cor.
3. Dreptul la 5 cvincenii à 160 cor., socotindu-se acestea dela definitivare.
4. Dreptul de penziune în senzul statutelor de penziune.

Competenți pot fi numai Români gr. or. și au să producă:

1. Atestat de botez.
2. Atestat de maturitate.
3. Absolutoriu de universitate despre studii pedagogice sau filozofice.
4. Eventuale atestate de cenzură.
5. Atestat despre eventuale servicii de până acuma.

Caransebeș din ședința conzistorială ținută în 16/26 August 1909.

Filaret Musta m. p.
Arhimandrit, vicariu episcopesc.

1—3 [39]

Nr. 4626 Șc. ex 1909.

Pentru ocuparea unui post de *profesor* pentru obiectele: Aritmetica, Geometria, Științele naturale, Fizica, Chemia și Economia să escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar fix anual 1600 cor.
2. Dela definitivare în relut de cvartir 400 cor.

3. Dreptul la 5 cvincenii à 160 cor., socotindu-se acestea dela definitivare.

4. Dreptul la penziune în senzul statutelor de penziune.

Competenți pot fi numai Români gr. or. și au să producă:

1. Atestat de botez.
2. Atestat de maturitate.
3. Absolutoriu de universitate despre studii pedagogice sau filozofice.
4. Eventuale atestate de cenzură.
5. Atestate despre eventuale servicii de până acuma.

Caransebeș, din ședința conzistorială, ținută în 13/26 August 1909.

Filaret Musta m. p.
Arhimandrit, vicariu episcopesc

1—3 [40]

Nr. 4966 Șc. ex 1909.

Pentru conferirea a patru stipendii de câte 100 cor. din „Fundatiunea de stipendii a maiorului ces. și reg. *Trăilă Stroiescu*”, să escrie concurs cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană”.

Concurenții cari doresc a obține unu din aceste stipendii vor avea să producă următoarele documente originale:

1. Estras de botez.
2. Atestat dela oficiu parohial că sânt înrudiți cu fundatorul, respective că aparțin comunei Iablanita.
3. Atestat de paupertate.
4. Atestat școlar despre progresul făcut în anii școlari trecuți.

Reflectanții pot fi elevi ai vre-unui institut de învățământ de orice categorie.

Conform literilor fundatiionale să vor lua în considerare în prima linie descendenții după erezii fundatorului, în linia a doua cei cu aparținerea la comuna Iablanita și numai în lipsă de astfel de concurenți cei din alte comune ale diecezei.

Caransebeș din ședința conzistorială ținută în 13/26 August 1909.

Filaret Musta m. p.
Arhimandrit, vicariu episcopesc.

1—3 [41]

Patriarhul Kiril Lucaris

Confesiunea Pseudolucariană și urmările ei

Reprezentanții bisericii rusești se întorc și ei acasă, ducând cu sine un exemplar din scrisoarea lui Partenie, apărută în grecește de sub teascul dela Trei Ierarhi, cu data de tipărire 20 Decembre 1642.¹ La porunca lui Movilă ea se traduce în limba polonă, spre a nimici calomniile, răspândite de Iezuiți printr-o Ortodoxie, că biserica Răsăritului ar fi devenit calvină și că ortodoxia s'ar fi păstrând numai în biserica latină a Romei.²

În Constantinopol fû primită „Mărturisirea“ cu mare însuflețire. Partenie împreună cu *Ioanichie* al Alexandriei, *Macarie* al Antiohiei și *Paisie* al Ierusalimului, o aproabă dimpreună cu gramata sa din anul trecut³ la sinodul său din a. 1643. Cu toate acestea Partenie nu grăbi s'o tipărească, „cum fusese planul de sigur, în deosebitele limbi ale popoarelor drept-credincioase“⁴, și aceasta mai târziu cu atât mai puțin, căci în August al aceluiaș an este înlocuit cu *Partenie al II-lea*, dușman al ideilor reprezentate de el, și așa și tipărirea „Mărturisirii“ întârzie încă destulă vreme. Meletie Sirigul fugi în Moldova, unde Vasile Lupu îi dă scaunul Brăilei.⁵

Movilă așteptă înzădar. Și în Chiev și'n alte părți existența unui îndreptar de credință eră foarte mult cerută. Se hotări deci Movilă să tipărească cel puțin o schiță a „Mărturisirii“ sale, ceea ce se și întâmplă la a. 1644 în limba polonă, iar la a. 1645 la Chiev în rusește⁶; cea dintâi pentru că „să închidă gura dușmanilor“, iar a doua pentru „trebuințele școlare“. ⁷ Cărticica aceasta de Catehizm pe scurt apărî sub titlul: „Adunarea de învățătură scurtă despre articolele credinței creștine ortodoxe catolice, pentru știința și învățământul sfintei Biserici catolice și apostolice a Răsăritului“. Cât de mult eră simțită trebuința unei atari cărți se vede din edițiile ce-și urmașă repede. Apariția Mărturisirii celei mari însă n'o mai ajunse Movilă, căci moare la a. 1647, iar tipărirea și promulgarea ei urmează la a. 1662 sub Patriarhul constantinopolitan Nectarie. O altă ediție a ei, e cea tipărită în Olanda la a. 1668 pe spesele Marelui-Dragoman Panaioti Nikussios.⁸ Tradusă

și în alte limbi ale bisericii ortodoxe, „Mărturisirea ort.“ se traduce și în românește. Prima traducere o face și o tipărește la Buzău în a. 1692 logofătul Radu Greceanu sub titlul *Pravoslavnica mărturisire a soborniceștei și apostoleștei Biserici a Răsăritului*¹. A doua oară se tipărește la București în a. 1745 sub Constantin Mavrocordat. A treia oară, tradusă și tipărită din limba slavonă în M. Neamțu la a. 1844 de arhimandritul Filaret Scriban.

9. Sinodul din Ierusalim.

Cu toate aceste măsuri, pacea încă nu se sălășlui pe deplin în sânul bisericii ortodoxe. Teologii calvini continuau cu defaimările și învinuirile lor. Ei nu se sfiau de a afirma și de acum înainte, că doctrinele lor sunt egale cu ale bisericii ortodoxe, măcar că biserica ort. arătase prin sinoadele dela Iași și Constantinopol, cari sunt dogmele ei adevărate. Ei își întâriau afirmațiunile pe Confesiunea atribuită lui Lucaris.

Biserica ortodoxă trebuia să răspingă din nou Confesiunea de Geneva, și acuma, cu ocazia unei dispute pentru transubstanțiatune între janseniștii francezi *Nicole* și *Arnauld* de o parte și reformații francezi *Claude* și *Furieu* de altă parte, provocându-se amândouă părțile la învățatura bisericii grecești.² Aceasta și alte informațiuni primite din partea Ortodoxilor de pe timpul călătoriei în Patriarhatul constantinopolitan, cu osebire prin Moldova și Bulgaria, îl determinează pe învățatul Dositeiu, Patriarhul Ierusalimului, să compună o nouă Mărturisire îndreptată de dreptul contra Confesiunii ascrise lui Lucaris. În conțelegere cu ceilalți Patriarhi, convoacă pe a. 1672 un sinod patriarhal la Ierusalim pentru confirmarea învățaturii depuse în Mărturisirea sa. Sinodul îl deschide în 16 Martie Dositeiu însuș, în prezența mai multor mitropoliți, episcopi și a unei mulțimi mari din clerul Palestinei, Siriei și Greciei. Tema principală a sinodului, cuprinsă în Mărturisire, a fost, precizarea și stabilirea pentru totdeauna a dogmelor ce despart biserica ortodoxă de calvinism, și de-a repune Confesiunea pseudo-lucariană. Decisiunile sinodului fură primite de întreaga lume ortodoxă, și Mărturisirea lui Dositeiu (*Ὁμολογία Δοσιθέου*) de normă fundamentală pentru credința cea adevărată a bisericii ortodoxe.³ Cu Mărturisirea lui Dositeiu s'a pus stavilă pentru totdeauna Protestanților de-a

¹ Ibid.

² Melhisedec, Op. cit. p. 605—606.

³ N. Iorga, Op. cit., p. 152.

⁴ Ibid.

⁵ Ibid.

⁶ Alte ediții, tot rusești, apărură la Moscova (1646) și la Lemberg, în noua tipografie dela Mitropolia Sfântului Gheorghe. V. Iorga, Op. cit., p. 152.

⁷ Melhisedec, Op. cit., p. 611.

⁸ N. Iorga, Op. cit., p. 152.

¹ Melhisedec, Op. cit., p. 612.

² Eus. Popovici, Op. cit., II. 414.

³ Hotărârile acestui sinod, vezi pe larg la Melhisedec, Op. cit., p. 880—884, apoi a. XV din Bis. ort. rom., p. 17—32, 133—145 și 209—218 și A. Pichler, Gesch. d. kirch. Trennung zw. d. Or. u. Occid., I, p. 469—471.

se mai apropiă de biserica ortodoxă și de-a mai afirmă că doctrinele ei sunt comune cu ale lor. Cu Mărturisirea de credință a lui Dositeiu li se răspunde din partea Patriarhilor orientali la a. 1718 și 1723 și anglicanilor veacului XVIII-ea cari și ei încercară, în câteva rânduri (1716 și 1722 etc.), de a se apropiă de biserica Răsăritului.

(Urmează).

Învățătura bisericii ortodoxe

2. Datoriile noastre față cu simbolul.

1. Întâia datorie este că noi trebuie să-l știm. În biserica primară, oricine dorea să intre în sânul ei trebuia să învețe simbolul și respectivul să admitea în adunarea credincioșilor numai după ce îl știa în așa măsură că nu mai era teamă că-l va uita cândva.

Recitarea aceasta a simbolului să făcea cu mare solemnitate. Episcopul pronunța de trei ori cuvintele simbolului, iar candidatul le repeta. Urme de acestfel de recitare a simbolului să află și acum în datina că la botezul cuiva (fiind minor) nașul rostește credeul în numele acestuia. Câtă rușine trebuie să cuprindă deci pe un creștin care nu e în stare să reciteze simbolul credinții! Și mai vartos e dureros a întimpina oameni cari nu-l știu, de ne aducem aminte că simbolul nu e așa lung ca cinnva să nu-l poată învăța și ține minte!

2. Simbolul trebuie recitat des. Fer. Augustin scrie că simbolul e un fel de îmbrăcăminte cu care zilnic să îmbrăcăm sufletul nostru, e oglindă înaintea căreia să ne punem și ea ne va spune adevărul, e armă contra tuturor dușmanilor.

Recitarea simbolului să nu lipsască în rugăciunile de dimineața și sara. Având vreme să-l rostim și peste zi, sântii meditau des asupra lui când mergeau înaintea lui Dumnezeu. Într'ânsul caută ei lumină în întunec, mângâere în nevoi; el le este armă contra ispitelor și n'au fost învinși, căci simbolul le era mărturie contra acestor ispiti și învoire a promisiunii făcute de a stăruii până la cea din urmă răsuflare în credința bisericii și a crede tare adevărurile ce ea le propune.

Simbolul însă nu ajută omului numai a combate rătăcirea, ci el îl întărește contra răului. Cuvintele: „Cred într'unul Dumnezeu Tatăl atotțiitorul, făcătorul cerului și al pământului... Și într'unul Domnul Isus Cristos... carele s'a răstâgnit, a murit... va să vină să judece viii și morții... aștept învierea morților și viața vecinică” — aceste cuvinte conțin idei, principii fecunde de rezistență față cu orice atragere la patimi, cătră lume, diavol, care caută să sugrume virtutea noastră.

3. Simbolul să fie recitat cu înțelegere, credință și pietate.

a) *Cu înțelegere*, adică nu este permis a recita simbolul fără a-l pricepe, căci atunci, cu tot dreptul să aplică cuvintele ce le scrie s. Pavel Corintenilor despre ceice în biserică grăesc o limbă necunoscută fără a o putea explica și pricepe, adică că aceia fac larmă zadarnică, nefolositoare.

Cuvântul e haina ideii. Această haină trebuie deschisă, trebuie să vadă raportul cuvintelor cu ideile ce exprimă. Așadar când recităm formula credinții, să ne nizuim a pătrunde înțelesul. Numai așa adevărurile subline ce să cuprind în simbol luminează spiritul nostru și fac să strălucească lumina lui Dumnezeu.

Părinții, învățătorii, toți ceice datori sânt să educe pe copii să-și dea toate silințele, ca aceștia să înțeleagă simbolul explicându-l lămurit, clar, concret și să-i facă ca ei să-și însușască adevărurile lui.

b) *Cu credință*. Simbolul e formula credinții, căci și începe cu: *cred*. Prin urmare când îl recităm cuvintele să fie îmbinate cu adeziunea spiritului și inimii.

Să cerem lui Dumnezeu, ca el să ne dea ceva din energia credinții ce aveau s. apostoli când întâiaoară pronunțară deosebiții articoli; sau să avem acea convingere tare de care să amintește în s. evanghelii că au avut unele persoane (Marta, orbul din naștere, sutașul), care mărturisesc înaintea lui Isus: Cred Doamne! Acum este adevărat că sufletul nostru e cuprins de necredință, aceasta e rana timpului modern; totuș redesteptându-ne să zicem cu tărie: *Credem tot ce a zis Fiul lui Dumnezeu*.

c) *Cu pietate* Când recităm simbolul să avem impresia evlaviei desăvârșite. Cum am și putea să ne revocăm în memorie, fără devoțiune mișcată că este Dumnezeu, că el ne-a făcut, ne-a răscumpărat murind pentru noi, a întemeiat biserica în scopul de a perpetua binefacerile lui pe pământ, că după o căință adevărată ne iartă, ne va dărui bucuriile cerului, de îi vom sluji din toată inima? Astfel când recităm simbolul să nu fim numai atenți cu spiritul, ci să avem și inimă arzătoare.

De prințul Condé să spună că în exil — în timpul revoluției — s'a retras la s. Petersburg și că un oficer german s'a convertit auzindu-l recitând credeul — atâta sentiment cătră Dumnezeu depusese el în cuvinte!

(Urmează)

Creștinismul și învățării în veacul al XIX

(Continuare)

Tot în „jurnal” aflăm cât de adâncă era evlavia lui, unde să cuprind meditații. Așa:

13 Iulie, Miercuri, la 9 ore dimineața: Multe sânt bătăile păcătoșului, dar pe celce nădăjdueste Dumnezeu îl va încunjura cu mila sa. Pune-voi ochii mei peste tine și te voi povățui în calea în care să umbli. Amin.

* Acesta e titlul tratatului început în Nr. 31 și nu „Despre simbolul credinții”.

* Aceeaș ardoare în recitarea credeului să fie depus și episcopul Bossuet pe patul morții după ce primise s. Cuminecătura.

Dumnezeule! mulțămescu-ți că m'ai făcut, m'ai răscumpărat și m'ai luminat cu lumina ta. dumnezească făcând să mă nasc în sânul bisericii. Mulțămescu-ți că m'ai chemat la tine după ce rătăcisem; mulțămescu-ți că m'ai ertat. Văd că nu voești să viețuesc decât pentru tine, toate clipele vieții mele vor fi ale tale. Depărta-vei dela mine orice fericire pe pământ? Tu ești stăpânul, Dumnezeule! Fărădelegile mele sânt vrednice de pedeapsă. Dar ascultă încă odată glasul milei tale.

Multe sânt bătăile păcătosului, iar pe celce nădăjduște Dumnezeu îl va încunjura cu mila sa. Eu nădăjduesc în tine, Dumnezeule! De voi fi pedepsit de tine, dă-mi mai bine moartea. N'am fost vrednic de cer, iar tu n'ai voit să ajung în iad. Ajută-mă că în viața mea plină de durere să merit o moarte fericită, de care nu sânt vrednic. Doamne, Dumnezeul milelor, fă să mă unesc în cer cu aceea pe care am iubit-o pe pământ!

A doua zi după ce scrisese Ampère aceste cuvinte moartea isprăvisese lucrul, jertfa era adusă. Să rămână durerea lui mută? Ba! Așa ceva nu să poate aștepta. Dumnezeu nu ne cere stoicism. Valson zice: „Creștinul are să primească și să aducă jertfa sa; Ampère a făcut aceasta cu mult curaj; după ce pertfa geme înaintea altarului și țipă de durere supt sabia: acesta e rolul omului.“

În momentul dintâi îl cuprinsese un fel de înmărmurire, nelucrare, ca cu zece ani în urmă, cu ocaziunea tatălui său. Câtva vreme mintea lui părea abătută. Voca să lase toate, să părăsască catedra, vorbește de cariera industrială. Din fericire însă avea pe mama lui, care avea bărbăție creștinească. frăgezime îmbinată cu oarecare asprime — cum să vede din epistolele ei.

Ampère între acestea se reculese, dar rana nici când nu s'a vindecat de tot. În clipele lui de abatere totdeauna gândește la iubita lui pierdută. „Cu dânsa așfi devenit om mare — scrie el la 1814 lui Ballanche — acum însă nu mai e vreme“.

Totdeauna era el cuprins de descurajare, amărăciune. Dar, har lui Dumnezeu, erau numai puține momente, căci nu peste mult începe cu mult zel lucrarea de profesor. Nici când nu scapă el din ochi recunoștința față cu Dumnezeu, de care l-a apropiat soția când era pe patul morții. El știe că misiunea ei fusese a-l aduce la credința creștină. El va deveni apostol. La în ceputul anului 1804 câștigă el pentru creștinism pe un tânăr student în medicină, Bredin, care de atunci înainte până la moarte îi este prieten devotat în cel mai adevărat înțeles al cuvântului. Era trebuință de apologeti și încă cu cunoștinți mai temeinice decum pretindea Chateaubriand, Ampère organizează (la 24 Februarie 1804) „Societatea creștină“ în care mai mulți membri ca într'un fel de academie și-au propus să-și arate luminile în folosul religiei, a întări credința. La început sânt șapte: Ampère președinte, Bredin secretar, Chatelain, Deroche,

Grogner, Barret (mai apoi iezuit), Ballanche. Ei nu se cunosc decât din preziua, în ședința dintâi abia se pot orienta și se ocupă cu gândul să renunțe la planul lor; apoi se reculeg, căci nu mult sânt șaptesprezece. Dela ședințele lor ne-au rămas lucruri foarte interesante și peste tot ziditoare; ei discută, schimbă părerile, greutățile, obiecțiunile în toată libertatea și cu dūhul dragostei. De multeori se ocupă ei cu destinul omului, cu viața viitoare; ei studiază cestiunile relative la descoperire, posibilitatea, necesitatea, existența, istoria, influența ei asupra omnirii. Ampère elaborează pentru acești confrăți un operat, al cărui manuscris să află în arhivele societății: „Espunerea dovezilor istorice ale descoperirii.“

Apoi în toamna acelu an (1804) Ampère părăsește Lyon, e chemat la Paris la școala politehnică. Societatea creștină fondată de el și inaugurată cu atâta zel și bunăvoință numai viețuește; dar membrii ei totuș rămău uniți pe mai departe prin prietenie foarte intimă.

(Urmează)

O frumoasă sărbătoare bisericească

Duminică în 9/22 August 1909 s'a pus crucea pe turnul nou ziditei biserici gr. or. rom. din comuna Valeadeni.

O zi măreață și înălțătoare de inimi a fost aceea pentru locuitorii comunei. Încă de dimineată circulau pe stradele comunei o mulțime de bărbați, femei, copii etc. îmbrăcați în haine de sărbătoare și cu fețele senine și vesele, căci în fine după atâta timp s'au văzut și ei cu o biserică nouă și frumoasă ca și care în toată împrejurimea nu să găsește.

După săvârșirea santei liturgii, săvârșită în biserică veche — o biserică iarăș veche ca și care rar îi affi părche — s'a purces cu litie la biserică nouă.

Aci sub un cort de verdeață și flori s'a făcut săunțirea falnicei cruci prin protopresbiterul tractual Prea On. Donn *Andrei Ghidiu* azistat de preoții Nicolae Corneanu din Apadia și preoții locali Ioan Meda și Emanuil Pirtea.

Răspunsurile atât la liturgie cât și la săunțirea crucii le-a executat cântăreții și școlarii din loc sub conducerea învățătorului George Cătană.

După săvârșirea tuturor celor prescise să cește și subscie, apoi să închide ermetic în o sticlă actul resp. documentul merit a dovedi veacurilor când și prin cine s'a ridicat această măreață biserică. Sticla s'a așăzat în globul de aramă aurit de sub cruce.

Apoi crucea să ridică în bătaia razelor de soare și să așază sus pe turnul frumoasei biserici prin tinnichierul Victor Antoniu.

După aceea tot acest brav maiestru a beut din turnul bisericii vin și a închinat în sănătatea Majestății Sale Împărat și Rege Francisc Iosif I-iul; în sănătatea vicarului episcopesc Inalt Prea Cuvioșei Sale Arhimandritului Filaret Musta; în sănătatea nou

alesului episcop Dr. Iosif T. Badescu; în sănătatea protopresbiterului Andrei Ghidiu, a preoților Ioan Meda și Emanuil Pirtea, a învățătorului George Cătană, a epitropiei și comitetului parohial, a preotului din Apadia Nicolae Corneanu și a distinsei sale familii, a notarului Alexandru Bocșan și a tuturor oamenilor din comună, cari au ajutat de s'a putut ridica acest sănt lăcaș dumnezeesc.

După aceea s'au întrunit oaspeții la masa ospitală a părintelui Ioan Meda din loc unde cu voce bună și multă bucurie și-au petrecut până în orele de după amiazi.

Actul acesta măreț va rămânea mult timp în memoria mulțimei de oaspeți și a locuitorilor din comună cari cu dor așteaptă săntirea bisericii lor pe ziua de săntă Maria mică eventual la Cuvioasa Paraschiva. Să le ajute Dumnezeu.

Ca de incheiere adaug că această biserică frumoasă, unică în felul ei, a fost zidită de maestrul arhitect Ioan Precop din Caransebeș, pe care îl recomand din inimă tuturor celorce vor a-și zidi biserici, școale, ori alte clădiri publice și private ca pe un maestru cinstit, de toată încrederea și punctualitatea.

Onoare vouă bravilor conducători ai acestei comune, cari v-ați văzut visul cu ochii. Să vă ajute Dumnezeu ca să vă puteți bucura mult timp de rodul ostenelelor voastre.

Iar poporul din Valeadeni să fie fâlos că are așa vrednici conducători și să-i urmeze cu cuvântul și cu fapta de voesc ca și Dumnezeu să le ajute.

Un oaspe.

Anunț școlar

Să face cunoscut tuturor pe care-i privește, că înscrierile la institutul teologic și pedagogic din loc vor fi 1—3 Septembrie st. v.

a) Ceice vin întâiadată la institutul teologic petițiunile lor de primire au să le înainteze Venerabilului Conzistor diecezan cu acelușe următoare: Extras de botez, testimoniu cel puțin de pe cl. 6 gimnazială, eventual de cl. 8 gimnazială sau testimoniu de maturitate, declarațiunea părinților că se vor îngriji de cele trebuincioase câtă vreme petentul studiază în institutul teologic.

b) Aspiranții de a fi primiți în institutul pedagogic petițiunile le adresează Direcțiunii acestui institut inzestrându-le cu următoarele documente originale: Extras de botez, testimoniile de pe 1—4 cl. gimnazială, atestat medical că e săntos. Dacă vr'ul studiile gimnaziale le-a intrerupt are să dovedeașcă unde a fost aplicat în acel timp.

Direcțiunea.

Știri

Adunarea generală ordinară a „Societății române de cântări și muzică în Caransebeș“ se va ținea Duminică în 5 Septembrie st. nou a. c. (23 August) în sala Societății, la orele 3 d. a. St. Donni membrii ai susnumitei Societăți sunt și pe calea aceasta invitați a participa la adunare. Caransebeș, din ședința comitetului „Soc. rom. de cânt. și muz. în Caransebeș“, ținută la 24 August st. n. 1909. Traian Ionașiu, notar.

Necrolog. *Elena de Iacobich*, prezidenta Reuniunii femeilor române pentru înfrumșetarea cimiteriului gr. or. rom. din loc, d. p. a o boală mai îndelungată a repositat Miercuri în 12/25 l. c. la orele 9 înainte de amiazi. Însmormântarea a avut loc Vineri în 14/27 l. c. la orele 3 $\frac{1}{2}$ d. a.

Proclamarea exarhului bulgar ca patriarh. În cercurile politice se vorbește că sosirea în Sofia a exarhului bulgar Iosif I. ar fi în legătură cu proiectul de proclamare a independenței bisericii bulgare. Se știe că exarhatul bulgar s'a format despărțindu-se de patriarhia grecească din Constantinopol, Bulgarii fiind considerați de patriarhie ca schismatici. Acuma odată cu proclamarea independenței Bulgariei și cu încoronarea primului rege bulgar, esto vorba să se declare și biserica bulgară ca autocefală, iar exarhatul bulgar să fie proclamat ca patriarh. De sigur, că patriarhia greacă va face tot posibilul pentru a zădărnici aceste planuri ale Bulgarilor, căci atunci influența ei în Macedonia va scădea foarte mult.

Mine de aur în Zernești. Precum anunță o revistă economică-financiară din capitală în *Zernești* (com. Făgărașului) s'a descoperit niște mine bogate de aur. Cuanțitatea de metal constatată până acum se urcă la 4.050.000 tonne. După evaluarea făcută de un specialist beneficiul net, ce se poate aștepta dela exploatarea acestor mine, ar trece preste K 120 milioane.

Români anticreștini în Dobrogea. Ziarul „Minerva“ primește din Constanța următoarea știre: În sîtul Mulciova din jud. Constanța o seamă de Români, originari din Bănat au fost scoși din mîni de cătră niște propagandiști și aduși în stare să tăgăduiască divinitatea lui Isus Cristos. Acci Români se feresc de a pronunța numele lui Cristos și adesea spun cuvinte batjocuroase despre dumnezeirea lui și despre Evanghelie. Ei recunosc numai pe Iehova, Moise și pe prorocii dinaintea lui Cristos. Despre sfinții părinți ai bisericii creștine, Români rătăciți din comuna Mulciova spun că „au amăgit lumea cu vrăjitorile lor“. Nu e treaba noastră să cercetăm cine a adus la rătăcire pe acei Români, scrie „Minerva“. Rămâne în grija autorităților civile și bisericesti, să ia măsurile necesare ca rătăcirea să nu cuprindă și mințile altor Români. Și avem credința, că P. S. S. Episcopul Nifon al Dunărei de jos va îngriji de soarta păstorilor săi.

O nouă piesă a terminat *Delavrancea*, autorul operei „Apus de soare“. Opera nouă e dramă în 4 acte, să numește „Viforul“. Eroul dramei e Ștefăniță Vodă.

Dela școala de cadeți. Între absolvenții școlii de cadeți din Sibiu să află următorii Români: Nicolae Căndea, Ioan Micloși, Romul Moldovan, Emilian Piso, Victor Precup și Eduard Verindean.

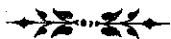
Zeppelin III. Împăratul Wilhelm II așteaptă la 15/28 August sosirea balonului numit în Berlin și să zice că cu această ocaziune Zeppelin va fi ridicat la rangul de principe.

Panică în palatul regal din Budapesta. Sămbătă în 8/21 când publicul aștepta pe scările palatului regal să i-să permită a vizita palatul o coloană dela scări să prăbuși cu mare zgomot. Publicul era turburat și se liniște numai dupăce s'a constatat cauza zgomotului. Sănt trei grav răniți.

Ospitalitatea la Turci. * „Cinstește oaspele chiar dacă e un necredincios“, poruncește Coranul. Un scrutatôr al referințelor turcești, care a călătorit mult în Turcia ca cerșitor, a istorisit următoarea pățenie a sa. Într'o sară a intrat la un turc spre a înnopta la el. Turcul, când l-a văzut, deodată a devenit confuz și neliniștit. El se apropie de străin și foarte mișcat îl roagă să-i împrumute câteva groșițe, ca să poată pregăti cina, căci el are numai pește uscat și

ar voi a ospăta oaspele său cum să cuvîne. Străinul scoase din niște dărce portmoneul său și îi dete 5 groșițe. Acum toate fură în ordinea cea mai bună. Se așternură covoară frumoasă și s'a cinat. Dimineața s'au despărțit cu toată cînstea. Dar călătorul abia a mers jumătate de oră, când un turc se aruncă asupra lui și-i cere portmoneul. El a rămas incremenit cunoscând în hoji pe gazda lui. La început crezând că e numai glumă, n'a voit; dar în cele din urmă a trebuit să-i dea nu numai portmoneul dar și celelalte lucruri ce le mai avea: cuțit, vas de apă etc. Acum voind a pleca turcul îl oprește, desface portmoneul și îi zice: „Iată cele 5 groșițe, ce mi-le-ai împrumutat asară. Acum poți merge“.

Scuza cu vorbe alese. * Un tănăr se purtase necuvincios față de Franklin. În cele din urmă, recunoscându-și greșala, a voit a se ruga de ertare; ceiace și face el, dar cu vorbe alese într'un mod clasic. Franklin, perzîndu-și răbdarea deodată îl întrerupse zicându-i: O, lasă, lasă, să fie acum de bine. Celce știe atât de măiestrit a se scuza, arată, că a fost mai de mulțiori în poziția a se scuza încât a devenit meșter.

Cronica literară și culturală

Luceafărul (nr. 14—15) apare pe lângă un bogat și foarte bun material literar de scriitori de frunte ca Gorun, Vlahuță, Theodorianu, Soricu, Agârbiceanu, Dunăreanu, Eftimiu și alții și cu minunat de frumoase ilustrații de Mobile românești, ce se pregătesc în Câmpulungul Bucovinei. Dl. Tăslăuanu le însoțește și cu o iscusită descriere a lor, arătând frumuseța artistică a artei decorative țărănești. Așa de frumos lucrate, cu motive așa neaoș românești, culese de pe vechi mobile rom. din Bucovina, mobilele școalei de lemnărit din Câmpulung pot împodobi orice casă românească cultă. Avem la aceea școală aplicat de profesor și un sculptor din părțile noastre, pe dl. I. Pășlea, care ne face cinste prin talentul și hărnicia sa. Tragem atențiunea on. public din părțile noastre asupra mobilelor românești ce se pregătesc la Câmpulung (Bucovina). La noi, în Caransebeș, a făcut de mult acest frumos și laudabil început Dl. prof. Dr. Dimitrie Cioloca, prin faptul că și-a aranjat o odăiță cu mobile de cari pomenim. Impresia ce ți-o lasă petrecerea într'o astfel de locuință, e nu se poate mai senină, mai simpatică și mai mulțămitoare. Ceice doresc să vadă valoarea și gingășia artei românești sau să capete lămuriri mai de aproape despre ea, poftescă și viziteze locuința Prof. Dr. D. Cioloca, care cu dragă inimă dă deslușirile necesare.

Institutul de editură *Socec* din București și-a îmbogățit Biblioteca sa populară cu numerii 79, 80, 81—82, 83 și 84. În numărul 79, poetul A. Măndru dă în traducere plăcută descrierea de călătorie *Pe coastele Africei* de vestitul romancier francez Guy de Maupassant. Numărul 80 cuprinde cartea II din *Halima* (o mie și una de nopți) trad. lui Barac, revăzută acum de nuvelistul Em. Gârleanu. În nr. 81—82 se tipăresc nuvele „*Din viața meseriașilor*“ ale regretatului nostru Ioan Popovici — Bănățeanu, într'o execuție tehnică ire-

proșabilă. Numărul 83 cuprinde nuvele sub titlul *Fata țopoi* de Ion Dragoslav; iar nr. 84 are prețioase culegeri din *Nuvelele umoristice* ale lui Creangă, Stefanelli și Teliman. Ideea de popularizare a scrisului acestor trei nuvelisti e foarte nimerită. Prețul unui număr e 30 bani.

*

No. 469—470 al „Bibliotecii pentru toți“ cuprinde o scriere a d-lui Alex Lăpădatu: *Din zilele de cădere a lui Mihai-Vodă Viteazul*. Volumul e însoțit de portretul marelui voevod făcut de gravorul Sadeler din Praga. Pentru literatura românească, așa de săracă în povestiri din trecutul neamului nostru, lucrarea aceasta e de o neprețuită valoare. Publicată întâi ca un adaus la o nouă ediție a operei lui Nicolae Bălăcescu „România sub Mihai-Voievod Viteazul“ editată de casa școalelor, ea apare acum pentru prima oară în volum separat. Faptul că se publică în mult răspândita „Biblioteca pentru toți“ dă puțința ca această minunată lucrare istorică să fie pusă în îndemna tuturor. Scrierea aceasta evocă una din figurile cele mai mărețe ale istoriei românești. Zilele de cădere ale marelui voevod român sînt descrise cu multă simțire de autor, care nu e numai un istoric ci și un român de inimă. Sub condeiu d-sale eroul de la Călugăreni apare în toată măreția sa și descrierea peripețiilor prin care a trecut Mihai Viteazul în ultimile sale zile, urmărirea grandiosului său plan de a uni din nou Muntenia, Moldova și Ardealul sub un singur sceptru, luptele voevodului cu armatele și viclenia dușmanului, înfrîngerile și ridicările sale, uciderea lui mișelească — toate acestea fac din lucrarea d-lui Lăpădatu o scriere de un dramatism neîntrecut. Patriotismul cald ce se deprinde din toate paginile volumului, fac din el o lucrare vrednică de a fi pusă în mâinile tuturor, și n'avem destule cuvînte pentru a îndemna pe d-nii profesori să recomande elevilor lor această lucrare, care costă numai 60 de bani.

*

O altă carte apărută în „Biblioteca pentru toți“ este: *Cucerirea aerului* (481—482) Nu există o chestiune mai importantă, mai la ordinea zilei, ca aceea a navigațiunii aeriene. În ultimul timp mai ales s'au făcut progrese uimitoare în această ramură a științei și „Biblioteca pentru toți“, care în primul rând ține să popularizeze toate științele, a căutat să aibă și o scriere asupra Cuceririi aerului. Autorul acestei scrieri a ținut să strângă la un loc tot ce e mai interesant cu privire la navigațiunea aeriană, dela Frații Montgolfier până la Frații Wright. Baloanele, dirijabile și Aeroplanelle, iată subiectul acestui volum din „Biblioteca pentru toți“. Scrierea aceasta cât se poate de populară, fără cea mai mică umbră de pedantism, a fost întocmită după ultimele studii speciale în franțuzește, nemțeste și englezește. Peste 60 de gravuri ajută foarte mult la înțelegerea textului. Unul dintre cele mai interesante capitole este apoi acela în care se vorbește despre victimele baloanelor, capi-

* Trimise de preotul N. Jurca din Cires.

tol splendid ilustrat. Volumul acesta nu poate să lipsească din biblioteca celor cari vor să se instruiască, în același timp, amuzându-se cari vor fi astfel și pregătiți să înțeleagă marile surprize pe cari ni le rezervă un viitor foarte apropiat, în ceia ce privește călătoria aeriană. De vânzare la mai toate Librăriile din țară. Catalogul complet al acestei Bibliotecii ce cuprinde aproape 500 numere a se cere la Librăria Editoare Leon Alcalay, București.

A apărut Nr. III din „*Transilvania*” organul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” cu următorul cuprins: Dr. Alex. Bogdan: Strigoii, Dr. Valeriu Branice: Alexandru de Mocsonyi, Dr. Nic. Drăganu: Limbă și istorie, Cronică științifică: Contribuțiune la Flora României (Iuliu Prodan). Pandemonium (Gavr. Todica). Folclor. — Anecdote: 1. Sasul la brânză. 2. Culche jos. (S. Tamba). Descântec de făcătura — de întorsul urnei. Oct. C. Tâslăuanu: Muzeul „Asociațiunii”. Olimpia Damian: La sate pentru muzeu. Cronică: Inițierea revistei „*Transilvania*” (T.) Diplome Maramureșene. (O. C. T.) † Aron Vraciu (I. R.) Abecedarul pentru analfabeți (T.) Conferințele „Asociațiunii”. (Oct. C. Tâslăuanu). Oct. C. Tâslăuanu: Partea oficială: Ședința a V-a a comitetului central al „Asociațiunii”, ținută la 29 Aprilie 1909. Ședința a VI-a a comitetului central al „Asociațiunii”, ținută la 13 Mai 1909. Ședința VII-a a comitetului central al „Asociațiunii”, ținută la 10 Iunie 1909. Ședința VIII-a a comitetului central al „Asociațiunii”, ținută la 1 Iulie 1909.

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării Ven. Conzistor diecezan gr. ort. român din Caransebeș ddo 13 Iunie a. c. sub Nr. 2918 B. ex 1909, se escrie „din nou” licitațiune minuendă pentru zidirea de nou a bisericii gr. ort. române din comuna **Unip**, protopresbiteratul Buziaș.

Prețul de esclămăre este: 22004 cor. 51 fl.

Licitațiunea se va ținea în 16/29 August 1909 la orele 10 a. m. în școala conf. gr. ort. română din loc.

Doritorii de a întreprinde acest lucru să se prezenteze în ziua amintită, având a depune vadiul de 10% din prețul esclămării în bani gata ori în hârtii de valoare.

Planul și specificațiunea de spese și măsuri, precum și condițiunile de licitațiune, se pot vedea în orice zi la oficiul parohial din loc.

Comuna bisericească își rezervă dreptul de preferință asupra acelor măestri întreprinzători, în cari va avea mai multă încredere. Întreprinzătorul nu are drept de a pretinde diurne sau viatic și spese de călătorie.

Întreprinzătorul este îndatorat să rebonifice comunei bisericești spescele de: 240 cor. avute cu componerea planului.

Unip, din ședința comitetului parohial, ținută la 5 Iulie v. 1909.

Iuliu Crainic m. p.,
paroh și preș. com. parohial.

Iosif Nanu m. p.,
not. com. parohial.

În conțelegere cu protopopul tractual *Ioan Pepa*. 2—3 [10]

Concurse

Pentru ocuparea parohiei de clasa a II-a din **Ilova**, protopresbiteratul Caransebeșului, se escrie a doua oară concurs cu termen de 30 de zile.

Emolumente:

1. Sesiune parohială în complex de 32 jug.
2. Birul parohial dela 221 de numeri à 84 ileri.
3. Venitul stolar dela boteze, cununii și înmormântări.
4. Dela umblarea cu crucea de 2-ori pe an 80 cor.
5. Alte venite accidentale 20 cor.
6. Cortel parohial în stare slabă.

Recurenții sunt învitați a-și înainta petițiunile de concurs P. On. oficiu parohial până la termenul indigitat și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual. 2—3 [34]

Pentru ocuparea parohiei de clasa a II-a din **Brebul**, protopresbiteratul Caransebeșului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile.

Emolumente:

1. Sesiune parohială în complex de 107 jugere.
2. Birul parohial usuat.
3. Stola usuată dela boteze, cununii și înmormântări.
4. Folosirea unui intravilan parohial, pe care alegândul preot va avea să-l îngrădească.
5. De cortel va avea să grijască alesul preot.

Recurenții sunt poftiți a-și înainta petițiunile de concurs P. On. oficiu protopresbiteral în Caransebeș și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual. 2—3 [35]

Nr. 4912 Șc. ex. 1909. Pentru conferirea unui stipendiu în suma de 160 cor. pe anul școlar 1909/10 din „*Fundațiunea în Domnul răposatului Dimitrie Peșia și fiului său Ioan*” se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „*Foaia diecezană*”.

Petițiunile au a fi înzestrate cu următoarele documente:

1. Estras de botez spre a dovedi, că petentul este Român de religiunea gr. or.;
2. Atestat spre a dovedi că petentul aparține diecezei Caransebeșului;
3. Atestat de paupertate și
4. Atestat original școlar despre progresul și purtarea morală a petentului din anul școlar precedent.

Pentru obținerea acestui stipendiu pot concurge acei tineri, cari urmează studiile la vr'o școală gimnazială, reală, academiile publice ori universități.

Se observează, că între condițiuni egale vor fi preferiți cei născuți în orașul Caransebeș, apoi cei născuți pe teritoriul fostului regiment confiniar, româno-bănățan Nr. 13.

Caransebeș în 7/20 August 1909.

2—3 [36]

Filaret Musta m. p.

Arhimandrit, vicariu episcopesc.

Pentru întregirea definitivă a posturilor de *învățător* la școlile confesionale gr. ort. rom. din **Botinești** și **Curte**, din protopresbiteratul Făgetului, cu termenul de 30 zile dela prima publicare în „*Foaia diecezană*”.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

I. Botinești.

1. Salar în bani gata 600 cor.
2. Pentru conferință 10 cor.
3. Pentru scripturistică 04 cor.
4. Pentru adunare generală 10 cor.

5. Pentru lemne 26 cor. pe care va avea să le aducă învățătorul pe speșele sale.

6. Dela înmormântări 40 fil., iar cu liturgie 1 cor.

7. Locuință liberă cu grădina de un juger.

II. Curte, pentru al doile post de învățător.

1. Salar în bani gata 1000 cor.

2. Pentru cuartir 200 cor.

3. Pentru $\frac{1}{4}$ juger grădină 20 cor.

Pentru încălzirea salci de învățământ să va îngriji comitetul parohial.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în sf. biserică, a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial și a compune socoțile cultului și ale bisericii.

Pentru serviciile prestate înainte de ocuparea vreunui din aceste posturi, comunele nu acordă alesului nici un fel de emolument decât cele înșirate aici.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au a-și așterne petițiunile instruate conform normelor din vigoare în termenul deschis, la oficiul protopresbiterial gr. or. român al tractului Făget.

Comitetul parohial dorește ca recurenții să se prezinte în vre-o Duminică sau sărbătoare în sf. biserică a respectivei comune, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, dar nu în ziua de alegere.

Făget în 28 Iulie 1909

3-3 [33]

În conțelegere cu comitetele parohiale, *Sebastian Olariu* m. p. protopresbiter tractual.

Pe baza decisului Venerabilului Conzistor diecezan de dto 22 Iulie 1909. Nr. 4519 B. ex. 1909, să escrie din nou concurs pentru alegerea unui *capelan* pe lângă neputinciosul paroh *Nicolae Otonoga* la parohia de clasa II-a din comuna *Ciorda*, protopresbiteratul Biserici-albe cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană” cu următoarele emolumente:

1. A treia parte din sesiunea constătătoare de 32 jugere de arătură.

2. A treia parte din stola uzitată.

3. Cortel liber.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită recursurile instruate conform stat. organic și a regulamentului pentru parohii, adresate com. paroh. gr. or. rom. din Ciorda, M. On. Domn. Sofronie Nedici adm. protopresbiterial în Biserica-albă.

Recurenții au să se prezinte în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfta biserică spre a-și arăta desteritatea în cele bisericesti și oratorie cu prealabila învoire a oficiului protopresbiterial, însă nicidecum în ziua de alegere.

Ciorda la 22 Iulie 1909.

1-3 (37)

Adam Vrecea m. p.
preș. com. parohial

Aurel Novac m. p.
not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Sofronie Nedici* m. p. adm. protopresbiter.

Pe baza ord. Ven. Conzistor diecezan dtdo 7/20 Iulie 1909 Nr. 2589 Șc. se escrie concurs pentru ocuparea postului de învățător la școala II-a conf. or. rom. din *Cebza* protopresbiteratul Ciocovei cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” cu următoarele emolumente:

1. Salar în bani gata: 600 cor.

2. Lemne învățătorului; 80 cor.

3. Lemne pe sama școlii: 60 cor.

4. Paușal pentru curatorul școlii: 60 cor.

5. Pentru conferință și ad. gen: 30 cor.

6. Scripturistica oficiului școlar: 10 cor.

7. Dela înmormântări: 1 cor.

8. Cortel liber în edificiul școlii, precum și folosința intravilanului bisericesc ca grădină.

Alegândul învățător e îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântările bisericești, a înființa un cor cu tinerimea școlară și cu cei adulți.

Nou alesul învățător este îndatorat a instrua cl. III-VI. micste.

Pentru serviciile prestate în altă comună nou alesului învățător în ceea ce privește cvincvinalul nu i-se acordă nici un favor.

Recurenții sânt poftiți a se prezenta în vr'o Duminică sau sărbătoare în biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare, cu încredințarea prealabilă a protopresbiterului tractual, nicidecum însă în ziua de alegere.

Recursurile ajustate cu documentele recerute și adresate comitetului parohial din Cebza, au a să subșterne P. On. Oficiu protopresbiterial din Ciocova, comitatul Timiș.

Cebza, din ședința comitetului parohial, ținută la Iulie 1909 st. v.

1-3 [38]

Nicolae Bocea m. p.
preș. com. par.

Ioan Gruescu m. p.
not. com. par.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual *Ioan Pinciu*.

Pentru întregirea definitivă a postului de *învățător* la școala confesională gr. or. rom. din *Apadia*, protopresbiteratul Caransebeșului, să escrie concurs cu termen de 30 de zile.

Emolumentele:

Salar în bani gata 600 cor.

Două jugăre de pământ care aduc venit 80 cor.

Ajutor dela biserică cât timp școala va fi confesională 200 cor.

Desdaunare pentru un intravilan 20 cor.

Șasesprezece metri de lemne în preț de 128 cor.

Pentru conferințele învățătoresți 20 cor.

Pentru scripturistica 10 cor.

Pentru participare la înmormântări unde va fi poftit câte 40 fil.

Cortel liber.

Recurenții sânt poftiți a-și înainta petițiile de concurs P. On. oficiu protopresbiterial în Caransebeș și a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserică.

Recurenții compromiși față de comuna bisericească nu să admit.

Alesul va fi îndatorat a purta cantoratul în biserică.

Pentru serviciile prestate în alte comune nu să dă nici un emolument.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual. 1-3 [43]

Pentru ocuparea *parohiei* de clasa a II-a din comuna *Var*, protopresbiteratul Caransebeșului, să escrie concurs cu termen de 30 de zile.

Emolumente:

1. O sesiune parohială în complex de 31 jugere.

2. Desdaunare de taxe stolare și bir parohială 2 coroane dela 160 case în total 320 coroane.

3. Venite accidentale 100 cor.

4. Cortel liber cu edificii economice și grădină do legumi.

Din venitele parohiei compet $\frac{1}{4}$ văduvei preotese un an întreg.

Recurenții sânt poftiți a-și înainta petițiile de concurs P. O. oficiu protopresbiterial în Caransebeș și a se prezenta în biserică în vre-o Duminică sau sărbătoare.

1-3 [42]

Comitetul parohial

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.